

En zo stond Dr. KUYPER dan met de kleine groep zijner gereformeerde medestanders, waarbij ik, zegt Spr., allereerst aan onzen thans emeritus-hoogleraar Dr. RUTGERS denk, weer alleen.

Maar, toen in April van 1876 de wet-HEERUS-KERK op het H. O. haar koninklijke bekrachtiging had gekregen, de wet, die in haar Art. 99 o.m. bepaalt: „het staat elke erkende vereeniging vrij een bijzondere school van hooger onderwijs te openen“, — toen, zegt Spr., is, omdat men wist de nood is ons opgelegd, in de kracht des Heeren, het geloofstuk gewaagd.

Een Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag werd opgericht. Bij Koninklijk Besluit van 12 Febr. 1879 werden haar Statuten goedgekeurd en zij mistiden als rechtspersoon erkend. En deze Vereeniging stichtte onze Vrije Universiteit te AMSTERDAM, op den 20sten October van 1880, waarbij Prof. Dr. KUYPER als de eerste Rector, in de Nieuwe kerk zijn rede uitsprak over SOUVEREINHEIT IN EIGEN KONG.

Zoo is dan, resumeert Spr., onze Vrije Universiteit mogelijk geworden sedert 1843; voor de Christenen noodzakelijk geworden sedert de tweede helft der vorige eeuw; nog vóór het einde der eeuw in 1880 tot stand gekomen.

Tot stand gekomen, als Gereformeerde Vrije Universiteit.

En dat, zegt Spr., dank het geestelijk initiatief dat haar in het leven riep, maar ook dank aan God, want juist in dat Gereformeerde ligt haar kracht en de Gereformeerde naam is haar eere.

Prof. GIESINK citeert, in verband hiertoe, wat Dr. KUYPER in STRIKT GENOMEN schreef: „Overmits wij eindelijk, eindelijk eens uit de aflopende wateren van het subjectivisme naar den vasten bodem der objectiviteit wilden opklimmen; zoo hogen we eerbiedig het hoofd voor die belijdenis der waarheid, die de H. Geest, met name in deze landen, ons als haar zuiverste openbaring, door het orgaan der kerke Gods had getoond“.

Voor Kootwijks scholen.

In hartelijken dank ontvangen van N. N. te Aarlanderveen 5. Dringend verzoeken wij onzen scholen te willen gedanken.

Dr. J. H. HOUTZAGERS, Voorzitter.

Officiële Berichten.

Gisteren werd door de classis Workum met algemeene stemmen, na praeparatoir examen, toegelaten, om te staan naar de bediening des Woords en der Sacramenten in de Geref. Kerken, de heer L. M. Wijnia, theol. cand. te Nijemirdum.

Kort verslag van de vergadering der classis Schiedam op Woensdag 24 Mei 1916.

1. Namens de roepende kerk van Poortugaal opent de consulent Dr. K. van Anken de vergadering met gebed, nadat vooraf was gezongen Ps. 133: 1 en gelezen Efez 5: 10-24.
 2. De credentiebrieven worden nagezien; alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd; aan een br. diaken wordt keurzaam verleend.
 3. In het moderneren nemen zitting Dr. G. L. Goris, als praeses, Dr. H. W. Felderhof, als assessor, Dr. K. van Anken, als scriba, Dr. J. F. Jonkers, als adjunct-scriba.
 4. Rapporten: a. van de kerk van Schiedam inzake het archief; b. van het bijwonen namens de classis van het 25-jarig jubileum van de kerk van Overschie; c. van de concept-regeling van art. 3, D. K. O. Naar aanleiding van dit rapport besluit de classis, zich aan te sluiten aan het voorstel der classis Rotterdam;
 5. In zake de begroting naar art. 11 en 13 voor het komende boekjaar.
 6. De Dienaren des Woords P. C. Koster, J. Vonk en H. W. Felderhof brengen rapport uit van de gehouden Kerkvisiteatie. Met dank aan den Heere verneemt de classis uit deze rapporten den toestand der Kerken.
 6. Op voorstel van de kerk van Pernia wordt besloten, namens de classis bij de Kerken aan te dringen op het benoemen van een plaatselijken correspondent voor de belangen van de Theol. School.
 7. Een instructie van de kerk van Maasland aangaande het drankmisbruik door militairen wordt overgenomen en doorgezonden naar de Prov. Synode.
 8. Tot deputaten voor de Provinc. Synode worden gekozen als primi: Dr. K. van Anken, Dr. J. F. Jonkers, en A. den Boer en J. Mulder, ouderlingen; als secundi: Dr. J. J. Berends, Dr. D. B. Hogenbirk, J. Bijl en J. Droppert, Ouderlingen.
 9. De rondvraag naar art. 41 kan achterwege blijven, wegens nu gehouden visitatie.
 10. Vacaturebeurten worden geregeld. Voor Hoogvliet: Dr. Sieders, Dr. Vonk en Dr. van Anken. Voor Poortugaal: Dr. Jonkers, Dr. Koster, Dr. Berends, Dr. Hagenbeek. Voor classis Brielle: Dr. Felderhof, Dr. Goslinga, Dr. Goris.
 11. Verslag wordt gedaan van de gehouden collecten.
 12. De kerk van Poortugaal ontvangt advies in zake het beroepen van een predikant.
 13. Roepende kerk voor de volgende classis op 30 Augustus is de kerk van Rozenburg. Praeses zal zijn D.V. Dr. Goslinga.
 14. Dr. Felderhof eindigt met dankzegging. De praeses sluit de vergadering.
- Op last der classis,
J. F. JONKERS.

Voor Kinderen.

AAN VRAGERS.

B. te P. vraagt:
In Hand. 28: 2 worden de bewoners van het eiland Melite Barbaren genoemd. Hoe kan dit, daar zij zich jegens Paulus en anderen juist heel vriendelijk gedroegen?

Wij lezen daar:
„En de barbaren bezeugden ons goede gemeene vriendelijkheid; want een groot vuur onistoken hebbende, namen zij ons allen in, om den regen die overkwam, en om de koude.“

Het Romeinse rijk had destijds, 60 na Christus, zijn grootste uitgebreidheid verkregen, en omvatte alle landen rondom de Middellandsche Zee. Verscheidene volken bewoonden die landen. Doch de voornaamste waren de Romeinen zelf in het Westen en de Grieken in het Oosten. De eersten hadden de macht, de laatste de beschaving en de geleerdheid, die echter door de Romeinen van de Grieken werden overge-

noemen. De volken die buiten den Romeinisch Grieksch kring stonden, al leefden zij ook onder het gezag van Rome, werden door de Romeinen Barbaren genoemd. Dat wilde dus zeggen dat de Grieksch Romeinse beschaving en de kennis van Grieksch en van Latijn hun ontbraken. Eerst later kreeg het woord Barbar de ongunstige betekenis die het nu heeft.

Op verschillende vragen van W. W. diene tot antwoord dit:
Het woord wat heeft verschillende betekenissen:

1. In samenstellingen vaak de oude betekenis van groot, zoo in walnoot, walvisch.
2. Die van muur bijv. de vestingwal.
3. Die van gracht, van het water voor den wal. Wal heeft hier niet als gracht twee betekenissen. Men spreekt nog in Amsterdam van walwaters, „in de wal goeien“. Ook nog wel van „burgwalwaters“, door de wal die van een burg was.

Een andere vraag van denzelfde betreft de uitdrukking: „Iemand zijn vet geven“, wat betekent hem bestraffen, door hem scherp de waarheid te zeggen. Wat heeft dit nu met vet te maken?

Hoogst waarschijnlijk niets met het Nederlandsch woord vet. Het geldt hier een verbaard Fransch woord.

De Franschen hebben namelijk twee uitdrukkingen die hier bij te pas kunnen komen.

1. „Iemand fite (een feest) maken“, wat zeggen wil hem uitschelden.
2. „Iemand zijn fait geven“, dat wil zeggen zijn deel geven, hem flink de waarheid zeggen.

Zoals nu fite of fait in deze voorbeelden doet ook in onze uitdrukking het woord „vet“ dienst.

Men ziet echter alweer hoe verkeerd en dwaas het onnoodig gebruik van vreemde woorden in onze taal is.

B. vraagt hoe hij de woorden van den hoofdman moet verstaan in Matth. 8.

De hoofdman zegt eerst, dat als de Heer Jezus een woord spreekt, de knecht zal genezen zijn. „Want, zegt hij, ook ik sta onder de macht van anderen. Welk verband is nu hier tusschen? De hoofdman zegt dat hij niet oppermachtig is, en vlak daarop dat hij kan gebieden en gehoorzaamd wordt. Is dit niet eenigszins tegenstrijdig. Men leest in Matth. 8: 5, 6, 7, 8 en 9:

„Als nu Jezus te Capernaüm ingegaan was, kwam tot hem een hoofdman over honderd, biddende hem.

En zeggende: Heere, mijn knecht ligt te huis geraakt, en lijdt zware pijnen.

En Jezus zeide tot hem: Ik zal komen en hem genezen.

En de hoofdman over honderd, antwoordende, zeide: Heere, ik ben niet waardig, dat gij onder mijn dak zoudt inkomen, maar spreek alleenlijk een woord, en mijn knecht zal genezen worden.

Want ik ben ook een mensch onder de macht van anderen, hebbende onder mij krijgsknechten; en ik zeg tot dezen: Ga, en hij gaat; en tot den anderen: Kom, en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: Doe dat, en hij doet het.“

De hoofdman wenscht dat de Heere Jezus den rijke zal genezen, en beroept zich daarbij op de macht van den Heiland. Hij wil zeggen: als ik, die onder de macht van anderen sta reeds zoo gebieden kan en gehoorzaamd wordt, hoeveel te meer Gij die goddelijke macht bezit, alle onduidelijkheid verdwijnt zoo men het negende vers aldus leest:

Want ook ik, schoon een mensch onder de macht van anderen, heb onder mij krijgsknechten en ik zeg tot dezen: ga en hij gaat, enz.

Een lezer schrijft:
In een onzen jaargang van het tijdschrift Timotheus staat in een vers:

Neemt gij me uit Adam weg.
Zoo ziet ge een wijf wat staan.

Wat moet nu worden weggenomen en daarop doelt het.

Hoogst waarschijnlijk moet uit het woord Adam de letter A uitvallen. Dan blijft over Aam, de naam voor een groot wijf.

(Hierbij zij opgemerkt dat het Timotheus, hier bedoeld, niet dezelfde is welke thans bij Voorhoeve in Den Haag verschijnt. Ruim 50 jaar geleden bestond er ook een tijdschrift Timotheus. Het was een klein maandblad voor de jeugd, onder redactie van den bekenden schrijver J. de Liefde, die een baanbreker was in velerlei).

BRIEFWISSELING.

Een brief uit Z.L. aan meer dan één adres te gelijk gericht, hebben we daarom en om andere redenen verzonden aan een der genoemde redacties. Antwoord zal nu wel volgen.

HOOGENBIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Isdenkhuizen, A. Schippers, te Doersburg. — Bleiswijk, C. J. de Kruiter, te Oostkapelle. — Schiedamschen en Longenhou, A. Bosma, te Buitenpost. — Lekkerkerk, P. Koo, te Vinkeveen. — Elmer-Compascuum, N. Buftings, cand. te Doorn.

BEDANKT: Ouddorp, E. Buurma, em, pred. te Kampen.

Voor de Geref. Kerk van Opperdoos was het Zondag jl. een blijde dag, daar de door haar beroepen leeraar Dr. A. M. van den Berg, van Landsmeer overgekomen, des morgens tot zijn dienstwerk werd ingeleid door Dr. F. Zantinge, van Hoorn, naar aanleiding van Efez 4: 13 en 14. Des namiddags verband de nieuwe leeraar zich aan de gemeente naar aanleiding van Judas 20 en 21. Tegenwoordig waren o.a. de Burgemeester van Opperdoos en afgeev. van de Geref. Kerk van Medemblik. De nieuwe leeraar werd aan het einde toegesproken door ouderling Jn. Vijn, P. de Koning, Hoofd der Chr. school, en Dr. F. C. v. Dorp van Andijk, namens de classe en toegesongen Ps. 134: 3 en Morgenzaag: 6. Beide keeren was het kerkgebouw geheel gevuld. Stelde de Heere zijn diensknacht tot een rijken stegen.

Het adres van den Kerkeraad is voortaan Dr. A. M. v. d. Berg.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Poederoyen, C. A. H. Japchen, te Loon-op-Zand. — Breda, Dr. M. C. van Mourik Broekman, te Borello. — Noordwijk-aan-Zee, N. G. Veldhoen, te Alphen (Z.-H.). — Arnhem, E. J. H. van Leeuwen, te Woudsend. — Dokkum, H. H. Baudet Jr., te Schiermonnikoog.

BEDANKT: Zevenhoven, W. J. Kolkert, te Ter Aar. — Hasselt (Ov.), G. Luns, te Oultgensplaat (Z.-H.). — Dilesum (Fr.), A. Dekker, te Giesendam. — Nunen, C. A. N. Jolles, te Vught. — Oirschot (N.-Br.), A. de Pecker, te Solwerd (Gr.). — Zuid-Beyerland, J. Nauta Arn., te Mijnsheerenland. — Schiedamschen (Ov.), J. R. Strating, cand. te Groningen. — Hillegom (toez.), G. Verdoes Klein, te Wageningen.

Advertentien.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
Westermarkt No. 21
AMSTERDAM.

Mr. G. H. A. GROSHIDE Jr.,
Accountant, Lid van het Ned. Inst. v. Acc.
Singel No. 303, T. 1233 N.
AMSTERDAM.

belast zich met inlichten en controleeren van administraties en alle andere accountantwerkzaamheden.

Vanwege „FILIPPUS“ is bij den Uitgever **P. MOBACH te Breukelen** verschenen:

THEOSOPHIE EN CHRISTELIJKE RELIGIE,
door **Dr. G. WISSE.**

Prijs: 5 cent; 100 exemplaren f 3.00.

Wie wil werken

om dezen tomer in teekenaars te verzamelen op den NIEUWEN SCHEUR-KALENDER

MARANATHA

onder redactie van

Dr. J. J. Knap
Dr. J. C. DE MOOR
en den Heer **L. PENNING.**

Deze Scheurkalender wordt uitgegeven met het oog op de bijzondere en veelzeggende tijdsomstandigheden waaronder wij leven.

PRIJS 60 CENT.

Met weinig moeite zijn van dezen bijzondere kalender met prachtig schild vele exemplaren in elken kring te verkoopen, waardoor een

Flinke bijverdienste

kan worden verkregen. Op aanvraag wordt in teekelijst met proefschild gaarne toegezonden door den uitgever **KAMPEN. J. H. KOK.**

Bede om hulp voor de Gereformeerde Hollanders in Rijn-Pruisen en Westfalen.

Onze broeders en zusters van Gereformeerde huize in Rijn-Pruisen en Westfalen beleven zware tijden. De verdiensten zijn wel goed, maar de levensmiddelen zijn schaars en duur. De toestand der bevolking voor velen onhoudbaar te worden en hulpbehoefte is dringend noodig. Met het oog daarop heeft zich een Comité in Duitsland gevormd, bestaande uit de heeren: **W. A. ROBBEMOND**, ambtenaar bij het Ministerie van Kolonien en **C. BOERWINKEL**, groot-handelaar, beiden te Düsseldorf woonachtig, en **Dr. W. B. KENKEMA**, predikant van de Gereformeerde Kerken te Duisburg en te Ruhrort en consul voor den geestelijken arbeid onder de Gereformeerden in Rijn-Pruisen en Westfalen. Zij vragen vriendelijk om een financiële bijdrage aan de Geref. broeders en zusters in het Vaderland, en vertrouwen, dat hun beroep op de overvaardigheid der met aardse goederen gezegenen niet vruchteloos wezen zal.

In het Vaderland bevelen de volgende heeren deze hulpaanvraag dringend aan:

Mr. J. VERDAM, Advocaat en Procureur te Amsterdam, Heerengracht 139; **Dr. P. v. BILSTERVELD** te Arnhem; **Dr. J. L. SCHOUTEN**, Predikant te Arnhem en Deputaat van de Classis Arnhem voor Rijn-Pruisen en Westfalen; **Dr. J. C. DE MOOR**, predikant te Amsterdam, P. C. Hooftstraat 111, zich welwillend heeft bereid verklaard de bijdragen in ontvangst te nemen en daarvan vermelding te doen. Helpt zoo mogelijk spoedig om des Heeren wil.

Heden verschenen bij **J. H. KOK te Kampen**:

ANTIREVOLUTIONAIRE STAATKUNDE
MET TOELICHTING OP
ONS PROGRAM DOOR
Dr. A. KUYPER

Eerste Deel: DE BEGINSELEN

728 PAG. — ROYAAL FORMAAT — PRIJS f 7.70.

IN FRAAIEN STEMPLEBAND f 8.50.

Het tweede deel, van iets kleiner omvang verschijnt thans in aflevering, en zal begin volgend jaar compleet zijn.

Vraag Prospectus met UITVOERIGE INHOUDSOPGAVE.

Koninklijke Hollandische Lloyd.

Eerstvolgende afvaarten via *Falmouth* en *Vigo* naar:

Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Aires.

STOOMSCHEPEN	van Amsterdam	van Falmouth	van Vigo
ZEELANDIA	16 Aug.	23 Aug.	25 Aug.
HOLLANDIA	13 Sept.	20 Sept.	22 Sept.

Voor inlichtingen wende men zich tot den Koninklijken Hollandischen Lloyd, Prins Hendrikade 131 te Amsterdam, Telegram-Adres: Realloyd, of tot de Agenten te Rotterdam: **D. BURGER & ZON**; te 's-Gravenhage: **GRANS & Co.**

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland, GRONINGEN.
BIJKANTOOR: ZWOLLE, BLOEMENDALSTRAAT 18.
DIRECTIE: **M. BROUWER.**
Mr. H. VAN DER VEGTE.
F. J. BOLT.

Goet uit:

5 %	Pandbrieven à 100 1/2 %
4 1/2 %	„ „ 96 %
4 %	„ „ 91 %

VEREENIGING TER BEV. VAN CHRIST. LECTUUR

Als eerste boek voor JAARGANG 1916 is verschenen en werd aan de leden verzonden:

IN DE BRANDING

EEN WAAR VERHAAL UIT HET FRIESCHE VOLKSLEVEN - DOOR **IDSARDI**
Prijs f 1.90 ingenaaid en f 2.40 gebonden.

Behalve dit boek ontvangen de leden dit jaar ook nog:

DE DOCHTER VAN DEN CAMISARD door **JOHANNA BREEVOORT.**
OMBRA, Van Sterven en Leven door **JAN VELTMAN.** **HEMELSKE WERKLIJKHEDEN.** Naar het Hoogduitsch van Prof. F. BETTECH.

De prijs is slechts **VIJF gulden per jaar.**

Wie thans lid wordt, ontvangt dit jaar dus vier belangrijke boeken, een waarde vertegenwoordigende van f 5.50, terwijl bovendien nog uit den Catalogus der Vereeniging voor f 5.— gratis aan boeken mag uitgeleend worden. Men ontvangt alzoo voor een waarde van plm. f 11.—, waarvoor men, door lid te worden, slechts f 5.— behoeft te betalen. Op aanvraag wordt het prospectus gratis toegezonden.

KAMPEN. J. H. KOK.

GOLDSCHMEDING.

PIANO's - ORGELS.
KALVERSTRAAT 56 - WARMOESSTRAAT 141.
UTRECHTSCHESTR. 119 - KEIZERSGR. 209-303
AMSTERDAM.

Verkocht:

1	100 4 %	Geref. Kerk te Amsterdam	85 %
1	1000 4 %	Geref. Kerk te Rotterdam	85 %
3	100 4 %	Sonnevanck	81 %
2	500 3 1/2 %	Gymnasium te Zetten, Leening	80 %
2	500 3 1/2 %	Gymnasium te Zetten, Leening	80 %
1	500 4 %	Johannes Stichting	75 %
1	100 4 %	Gereform. Kerk te Broek op Langendijk	80 %
2	500 4 %	School met den Bijbel te Djoejacarta	85 %
1	100 3 %	Vereeniging Christ. Nation. Schoolonderw.	70 %

Aangeboden:

1	100 4 %	Vereeniging voor Lager Onderwijs te Rotterdam	80 %
1	100 4 %	Ver. voor Lager Onderwijs te Amsterdam	85 %
1	100	Gereform. Ziekenverpleging te Amsterdam	85 %
1	500	Geref. Kerk te Rotterdam	88 %
1	100 4 %	Sonnevanck	81 %

Deze fondsen worden geregeld tegen 100 % uitgeleend; de rente wordt prompt betaald. Alle vorige aanbiedingen zijn hiertoe vervallen.

Gevraagd:

Aanbiedingen van fondsen, uitgegeven door Kerken of Christelijke Vereenigingen. Deze fondsen worden door onze tusschenkomst op de hoogste koers verkocht.

Beleeningen:

op fondsen door ons ter verkoop aangenomen, wordt desverlangd 50 tot 70 % van het nom. bedrag ter leen verstrekt.

Nader inlichtingen worden verstrekt door

HELDERTS & Co.
AMSTERDAM, Egelantiersgracht 16

De teekening is weder opengesteld op den

KALENDER en de PREMIE

van het

Geref. Tractaatgenootschap „FILIPPUS“.

De premie is getiteld:

„De Kerkhervorming“.

Gedenkschrift bij het vierde Eeuwfeest,

DOOR DE HEEREN

Prof. Dr. H. BAVINCK, Prof. Dr. H. H. KUIJPER, Prof. Dr. H. BOUWMAN, Dr. J. H. LANDWEHR en Dr. J. C. RULMANN.

De prijs is f 0.40.

Kalender met Premie f 1.00.

De Kalender, gebonden als boek f 0.75, met Premie f 1.25.

Men vraagt proefschild en teekelijst aan

Firma F. P. D'HUIJ, Uitgeefster, MIDDELBURG.

Als gezonde eetlust ontbreekt,

wanneer men last heeft van voortdurende vermoeidheid, indien uw lichaamsgewicht niet toeneemt en lichaam en zenuwen zwak zijn, gebruik dan:

Enersan

Reeds spoedig blijkt de onovertroffen werking. De onaangename verschijnselen verdwijnen om plaats te maken voor eene

bloeiende

gezondheid,

welke voortkomt uit een krachtig werkend organisme. Enersan kost per koker à 100 tabletten f 1.—; 3 kokers f 2.85; 6 kokers f 5.50. Verkrijgbaar bij Apoth. en Drogisten. Fabrikant: A. MIJNHARDT, Pharm. fabriek ZEIST.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributien:

door den heer E. H. Chardon te Zegwaard f 18.50; door den heer J. v. Vliet te Aarlanderveen f 47; door den heer P. Human te Melleis f 3.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

van de Geref. kerk te Almelo f 23.27; te Delden f 2.09 1/2; te Deventer A f 8.05 1/2; te ditto B f 11.58; te Enschede f 26.44; te Enter f 3.45; te Glanerbrug f 3.66; te Haaksbergen f 4.30; te Hengelo f 7.51; te Holten f 7.64 1/2; te Nijverdal f 12.02 1/2; te Olat f 2; te Rijssen f 3.78 1/2; te Vriezenveene f 2.20; te Wierden f 4.35 1/2; te Wijhe f 6.68; te Renkum f 4.90; te Randwijk f 2.35.

Aan Schenkingen:

door den heer J. Adriaanse te Oostburg, van S. te A. f 2.50.

Voor het Studiefonds:

Stuiversver, te Amsterdam f 3.

Voor het TE KORT:

door den heer J. de Graaf te Hoogvliet f 10.50; Meij. N. N. te Charlois f 2; door den heer A. v. d. Rec, van enige Ketelmakers f 4.50; door den heer K. de Cointre te Goes, gevonden in de collecte te Baarland f 50.

TH. RUYSS Gzn., Penningmeester.
Amsterdam, Keizersgracht 162.